

Jarosław Rzepa
Zbigniew Ziejewski
Dariusz Kurzawa

minister obrony narodowej

Interpelacja nr 34290

Interpelacja w sprawie żołnierzy zawodowych pełniących służbę przed 1999 r.

Szczecin, 21 czerwca 2022 r.

Interpelacja poselska w przedmiocie wyrównania emerytury żołnierzom zawodowym pełniącym służbę przed 2 stycznia 1999 r.

Działając na podstawie art. 115 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 1799), a także art. 192 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. M.P. z 2019 r. poz. 1028) składam niniejszą interpelację w przedmiocie: wyrównania emerytury żołnierzom zawodowym pełniącym służbę przed 2 stycznia 1999 r.

Stan faktyczny

Emeryci wojskowi coraz częściej zwracają uwagę na nierówności związane z zasadami przyznawania im świadczeń emerytalnych. Szczególnie jaskrawym przykładem tego rodzaju sytuacji jest niemożność pobierania przez byłych wojskowych, którzy rozpoczęli służbę wojskową przed dniem 2 stycznia 1999 r. emerytury wojskowej oraz emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwany dalej: FUS) i muszą dokonać wyboru pomiędzy jednym z tych świadczeń. Tymczasem ci żołnierze zawodowi, którzy rozpoczęli służbę po 1 stycznia 1999 r. są już uprawnieni do pobierania zarówno emerytury wojskowej, jak i emerytury z FUS.

W ocenie żołnierzy, którzy rozpoczęli służbę przed dniem 2 stycznia 1999 r. takie rozwiązanie jawi się jako głęboko niesłuszne oraz premiujące młodszych żołnierzy. Podnoszą oni, że w ten sposób pozbawia się ich prawa do emerytury z FUS, choć suma wszystkich składek wpłaconych na ich konta w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (zwany

dalej: ZUS) łącznie obejmuje kwoty rzędu 300 000 zł, a składki były regularnie uiszczane przez ich pracodawców przez cały okres ich 25-letniej pracy. Obecnie są osoby tezmuszone są do uzyskania dorywczego zatrudnienia w w sektorze cywilnym, aby godnie żyć. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że są to ludzie już w dość podeszłym wieku, dla których znalezienie i wykonywanie dodatkowej pracy jest wysoce utrudnione.

Stan prawny

Zgodnie z przepisem art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 – zwana dalej: ustawą emerytalną): „W razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego”. W doktrynie słusznie przyjmuje się, że w cytowanej normie ustawodawca statuuje tzw. „zasadę niekumulacji świadczeń” (zob. K. Kwapisz, Komentarz do art. 95 ustawy emerytalnej, teza 1 [w:] K. Kwapisz, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, dostęp za pośrednictwem LEX). Dzięki jej stosowaniu zapobiega się sytuacjom, w których uprawnieni pobieraliby kilka świadczeń na podstawie tych samych podstaw, wychodząc z założenia, że jednej podstawie winno przysługiwać tylko jedno świadczenie.

Trzeba jednak zauważyć, że zasada niekumulacji świadczeń jest stosowana jedynie do tych wojskowych, którzy rozpoczęli służbę przed dniem 2 stycznia 1999 r. Są oni zmuszeni wybrać, czy zamierzają pobierać emeryturę wojskową, czy też emeryturę z FUS. Jednocześnie żołnierze, którzy rozpoczęli służbę już po wyżej wskazanej dacie są uprawnieni do obu tych świadczeń jednocześnie. Obowiązujący de lege lata stan prawny premiuje zatem drugą z wcześniej wymienionych grup emerytów wojskowych.

Taki stan rzeczy może naruszać konstytucyjny zakaz dyskryminacji. Zgodnie bowiem z przepisem art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm. - zwana dalej: Konstytucją RP): „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”. W doktrynie słusznie przy tym wskazuje się, iż: „Dyskryminacja polega na nieuzasadnionym różnicowaniu osób w oparciu o ich obiektywne cechy [...]. Stanowi ona przejaw kwalifikowanej nierówności, gdyż godzi w wartości konstytucyjnie chronione. Dyskryminacja może dotyczyć też cech, które nie mają obiektywnego charakteru, ale są chronione przez prawo” (P. Tuleja, Komentarz do art. 32 Konstytucji RP, teza 2 [w:] P. Tuleja [red.], Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, dostęp za pośrednictwem LEX: 01.06.22 r. i cyt. tam orzecznictwo). Z uwagi na fakt, iż jedynym kryterium rozróżnienia zakresu świadczeń emerytalnych żołnierzy jest data rozpoczęcia przez nich służby, uznać należy, że jest to przejaw niczym nieuzasadnionej dyskryminacji ze strony władz publicznych. Sama data rozpoczęcia służby wojskowej w żaden sposób nie uzasadniania przecież różnicowania sytuacji prawnej emerytów wojskowych w zakresie dostępu do świadczeń emerytalnych. Trudno bowiem doszukiwać się prawnej relewantności w samym tylko momencie rozpoczęcia służby wojskowej.

Dlatego też de lege ferenda postulować należy gruntowną nowelizację przepisu art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej tak, aby zrównać sytuację prawną emerytów wojskowych poprzez

przyznanie żołnierzom, którzy rozpoczęli służbę wojskową przed dniem 2 stycznia 1999 r. uprawnienie do pobierania zarówno emerytury wojskowej, jak i emerytury z FUS. Różnicowanie uprawnień przysługujących emerytom wojskowym w zakresie pobierania emerytur cywilnych wyłącznie ze względu na prawnie irrelewantny przyczynę, jaką stanowi dzień rozpoczęcia służby wojskowej (przed czy po 2 stycznia 1999 r.) jawi się bowiem jako naruszające zakaz dyskryminacji, normowany przepisem art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.

Mając powyższe na uwadze zwracam się z następującymi pytaniami:

1. Jakie stanowisko zajmuje Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wobec obecnie obowiązującego stanu prawnego, różnicującego sytuację prawną emerytów wojskowych w zakresie dostępu do emerytury z FUS z uwagi na datę rozpoczęcia służby wojskowej?
2. Jak Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej uzasadnia różnicowanie sytuacji prawnej emerytów wojskowych w zakresie dostępu do emerytury z FUS z uwagi na datę rozpoczęcia służby wojskowej?
3. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki społecznej zamierza podjąć działania legislacyjne zmierzające do zrównania sytuacji prawnej emerytów wojskowych, którzy rozpoczęli służbę wojskową przed dniem 2 stycznia 1999 r. z emerytami wojskowymi, którzy rozpoczęli służbę wojskową po dniu 2 stycznia 1999 r. w zakresie dostępu do emerytury z FUS? Jeśli tak, to jakie są to działania i na jakim są etapie? Jeśli nie, to dlaczego?

Jarosław Rzepa

Posel na Sejm RP

IX kadencji